

Krejčová, Elena

Nová komplexní studie o bulharské menšině v Maďarsku

Opera Slavica. 2024, vol. 34, iss. 2, pp. 229-231

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2024-2-21>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.81671>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 07. 03. 2025

Version: 20250223

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Литература:

JEVTUŠENKO, Je.: Otkrytoje pis'mo poëta Jevgenija Jevtušenko prezidentu RF B. Jel'cinu, prem'jer-ministru RF V. Černomyrdinu, mèru Moskvy Ju. Lužkovu, pervomu vice-prem'jeru RF A. Čubajsu, pervomu vice-prem'jeru RF B. Nemcovu, vice-prem'jeru RF O. Sysujevu. In: JEVTUŠENKO, Je.: *Volčij pasport*. Moskva: KoLibri, 2015, s. 620–622.

RAŽ — rossijskij antivojennyj žurnal, 2023, № 1. <https://www.ragh2023.com/>. [online]. [cit. 01.03.2024].

About the author**Inna Kalita**

Belarusian Institute in Prague, Czechia

inna.kalita@belarus-institute.cz

<https://orcid.org/0000-0003-0005-1425>

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as images or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.

<https://doi.org/10.5817/OS2024-2-21>

Nová komplexní studie o bulharské menšině v Maďarsku

МЕНХАРТ, К.: *Българската общност в Унгария. Стопанска история, език и етнография*. Будапешта 2023 / MENYHÁRT, K.: *Magyarországi Bolgárok. Néprajz, nyelv, gazdaságtörténet*. Budapest 2023. ISBN 9786156706010.

V loňském roce vyšla v Budapešti publikace, která je dalším příspěvkem k dlouhodobé a soustavné vědecké činnosti odborníků v oblasti maďarsko-bulharských vztahů. Její autorkou je dr. Krisztina Menyhárt – členka a současně výzkumnice bulharské komunity v Maďarsku. Na budapešťské univerzitě vystudovala bulharskou filologii a etnologii, v současnosti je docentkou na katedře slovanské filologie na ELTE, kde vyučuje bulharský jazyk, literaturu, historii a etnografii. Jedním z jejích hlavních vědeckých zájmů je studium minulosti a současnosti bulharské komunity v Maďarsku.

Předkládaná monografie je výsledkem téměř 20 let jejího bádání. Komplexním způsobem představuje zvláštnosti kultury Bulharů v Maďarsku – od ekonomických problémů přes používání jazyka až po kolektivní svátky, které pomáhají zachovat identitu a soudržnost bulharské komunity.

Kniha podává podrobný obraz bulharské komunity v Maďarsku, kterou můžeme vnímat jako kulturně a jazykově heterogenní skupinu, jež se od svých počátků neustále mění a přizpůsobuje novým podmínkám, která se však z kulturního a jazykového hlediska úspěšně adaptuje a integruje do maďarské společnosti, což ale v současnosti nabírá rozměr pomalé, dobrovolné asimilace. Bulharskou komunitu v Maďarsku lze nejpřesněji popsat konceptem kultury jako neustále se měnícího produktu neustálého a nikdy nekončícího procesu konstituování. Předkládaná monografie představuje tyto fenomény a vrací se k historickým kořenům nebo k méně zkoumaným aspektům, jako je např. vztah maďarského státu a bulharských zahradníků.

Publikace představuje maďarskou, bulharskou, ale též slovy autorky „její vlastní“ – tj. z bulharské menšiny v Maďarsku pocházející odbornou literaturu o bulharských zahradnicích, některé ekonomické a politické rysy fenoménu bulharských zahradníků, jazykové rysy a jazykovou krajinu komunity (znovu termín autorky), odraz činnosti zahradníků ve frazeologii obou národů, stejně jako etnografické rysy Bulharů v Maďarsku jako rodina a rodinná struktura, rituály socializace a taneční kultura.

První kapitola *Vědecký výzkum o bulharských zahradnicích a bulharské komunitě v Maďarsku* představuje bulharské zahradníky očima maďarských vědců, zahradnickou emigraci a bulharské komunity ve vědeckých pracích z Bulharska, ale také „pohledem zevnitř“ – tzn. ve studiích o bulharské komunitě v Maďarsku, kdy autoři jsou současně členy této komunity. Další kapitola *Aspekty hospodářských dějin* představuje bulharské zahradníky očima jejich významných badatelů, pozornost věnuje profesním a kulturním organizacím bulharské zahradnické diaspory z první poloviny 20. století a také vztahům mezi maďarským státem a bulharskými zahradníky během jednoho století (1860–1960). Kapitola *Jazykové aspekty* odhaluje jazykovou situaci bulharské komunity v Maďarsku jak na základě demografických, tak i lingvistických výzkumů. Zajímavá je tzv. jazyková krajina Bulharů v Maďarsku (přítomnost zmínek o Bulharech a o všem bulharském na veřejných místech). Autorka zkoumá i jazykové aspekty v kontextu ekonomických vztahů, konkrétněji zeleninu a ovoce v jazykovém obrazu světa Bulharů a Maďarů. V *Etnografických aspektech* autorka představuje rodinnou a rodovou strukturu bulharských zahradníků v první polovině 20. století. Zabývá se také výzkumem religiozity Bulharů v Maďarsku, která se odráží v socializačních rituálech malých dětí. Zvláštní pozornost je věnována taneční kultuře a etnické identitě v Maďarsku žijících Bulharů.

Cílem tohoto výzkumu je představit různé úhly pohledu, z nichž maďarští, bulharští a menšinoví vědci pohlízejí na bulharskou komunitu v Maďarsku, pokusit se objasnit

některé fenomény hospodářských dějin této komunity a prozkoumat kulturní projevy Bulharů v Maďarsku – od jazyka až po lidové tance, ukázat jejich roli při potvrzování a uchování etnické identity. Vracíme-li se k historickým kořenům, práce je prvním pokusem o ucelenější popis procesů, kterými se z kolonie bulharských zahradníků formovala bulharská menšinová identita a nakonec se utvořil obraz komunity, který je příslušníky této komunity neustále přehodnocován, aby bylo možno přizpůsobit se měnícím se podmínkám maďarské společnosti. Monografie podává objektivní obraz o způsobu přehodnocování minulosti a postavení komunity v očích maďarské majority. Dalším nesporným přínosem této publikace je, že kniha je dvojjazyčná – nejprve je celá v bulharštině, poté následuje maďarská verze. Tímto je předkládaný výzkum přístupný vědecké obci i široké veřejnosti jak v Maďarsku, tak i v Bulharsku.

Elena Krejčová

Literatura:

MENCHART, K.: *Bálgarskata obštnost v Ungarija. Stopanska istorija, ezik i etnografija*.
Budapešta 2023 / MENYHÁRT, K.: *Magyarország Bolgárok. Néprajz, nyelv, gazdasá-
gtörténet*. Budapest 2023. ISBN 9786156706010.

About the author

Elena Krejčová

Masaryk University, Faculty of Arts, Department of Slavonic Studies, Brno, Czechia

ekrejcova@phil.muni.cz

<https://orcid.org/0000-0001-5458-5305>

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.